

13.

Wartość wyznawanej religii

I. PROSPEKT WARTOŚCI

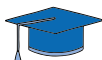
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznanie zasad wiary

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wpływ religii na postępowanie w moim życiu

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Historia religii na świecie.
- Podstawy religii chrześcijańskiej.
- Czy kierujemy się naszą wiarą na co dzień?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Człowiek jest istotą religijną.
- Zgodność rozumu poznającego z wyznawaną wiarą¹.
- Konieczność i obowiązek głoszenia wiary poprzez własną postawę i dobre uczynki.

Zasady

- Wyznaję wiarę duchowo i w sposób publiczny.
- Zasady wiary staram się wprowadzać w życie.
- Rozmawiam o wartościach wiary.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Wiara pozwala na poznawanie samego siebie i na właściwe wybory moralne w życiu.
- Należy przekazywać wiarę dzieciom jako największy skarb.
- Wartości wiary należy dostrzegać w życiu społecznym.

Zasady

- Wspólnie z dziećmi kierujemy się zasadami wiary chrześcijańskiej.
- Rozwijamy wiarę w rodzinie przez przekazywanie wiedzy religijnej (teologia), modlitwę i kult (udział w życiu liturgicznym Kościoła).
- Żyjąc zasadami wiary, pomagamy innym ludziom dostrzec jej wartości (działalność misyjna, świadectwo własnego życia).
- Moja osobista relacja z Bogiem jest przykładem dla moich dzieci.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Religia i wiara odgrywają zasadniczą i podstawową rolę wychowawczą.
- Wartości wiary świadczą o bogactwie duchowym człowieka.
- Szkoła i wychowanie nie mogą unikać zagadnień wiary i religii (tzw. postawa indyferentyzmu i „prywatności” wiary).

¹ Por. FR 2.

Zasady

- Rozmawiam z wychowankami na temat wartości wyznawanej wiary.
- Uznaję, że życie moralne ma uzasadnienie w wierze, ma konsekwencje w obecnym i przyszłym życiu.
- Jako wierzący budujemy wspólnotę wiary między nauczycielami i wychowawcami, rodzicami oraz wychowankami.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Organizujemy wycieczkę do świątyń różnych wyznań chrześcijańskich i innych religii. Uczniowie przygotowują krótkie informacje na temat różnych religii i wyznań.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczniowie akceptują wartości wiary². Potrafią rozmawiać o niej z otwartością, analizują swoje życie w świetle zasad wiary. Zaangażowanie religijne przejawia się w: osobistej relacji z Bogiem, pogłębianiu wiedzy religijnej i w publicznym wyznawaniu wiary.

1.10. ZAGROŻENIA

Istnieje zagrożenie indyferentyzmu religijnego³, braku wiedzy i niechęć do uczestniczenia w katechezach, lekcjach religii, obecności w kościele. Wiarę traktuje się jedynie jako część kultury opartej na zwyczaju, bez osobistego zaangażowania. Oddziela się sfery życia wewnętrznego od kontaktów społecznych. Zanika kult jako wyraz wiary; zarzuca się modlitwę indywidualną i uczestnictwo w niedzielnej liturgii (w wypadku uczniów innego wyznania lub religii błędy i postawy mogą być analogiczne).

² „Wierni, przez chrzest wcieleni do Kościoła, dzięki otrzymanemu znamieniu są przeznaczeni do uczestnictwa w kulcie religii chrześcijańskiej, i odrodzeni jako dzieci Boże są zobowiązani do wyznawania przed ludźmi wiary, jaką otrzymali od Boga za pośrednictwem Kościoła”. KK 11.

³ „Wyobraźmy sobie świat, który wykreślił prawdziwego Boga ze swego społecznego życia. Będziemy wtedy mieli obraz cyrków rzymskich, gdzie ludzie walczyli ze zwierzętami i umierali, aby swoją śmiercią zabawić innych ludzi. Wykreślając Boga będziemy mieli obraz straszliwych wojen, wycinających w pień mieszkańców podbitych ziem i pozostawienie zgłiszczy. Będziemy mieli obozy koncentracyjne dla zagłady całych narodów, czego doświadczył XX wiek”. J. Glemp, *Prymas Polski do młodzieży...*, dz. cyt., s. 73.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Dziecko w wieku wczesnoszkolnym pogłębia swoją wiedzę religijną. Uczestniczy w lekcjach religii, zna podstawowe zasady swojej wiary, modlitwy. Dobrze jest, jeśli przekaz na temat wyznawanej religii w domu i w szkole jest spójny. Dzieci przyglądają się i naśladują sposób przeżywania wiary w swoim najbliższym środowisku, dlatego bardzo ważna jest postawa rodziców i dziadków – pierwszych, którzy przekazują dziecku wiarę i treści religijne. Nie należy obawiać się uczestnictwa dzieci w praktykach religijnych, nawet nie do końca dla nich zrozumiałych, ponieważ błędem jest utożsamianie wiedzy i świadomości religijnej z wiarą.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Władysław Bełza (1847-1913), polski poeta neoromantyczny, piszący w duchu patriotycznym, piewca polskości, animator życia kulturalnego i oświatowego. Pisał głównie lirykę społeczno-patriotyczną. Wydał zbiory wierszy: *Z wiosny*, *Pieśni liryczne*, *Z doli i niedoli*. Wiele jego patriotyczno-wychowawczych wierszy było skierowanych do polskiej młodzieży i dzieci np.: *Cnoty kardynalne*. Najbardziej znany wiersz Bełzy to *Katechizm polskiego dziecka*, zaczynający się słowami: – Kto ty jesteś? – Polak mały.

Cnoty kardynalne

Trzy są cnoty, o tym wiedz,
Które trzeba w sercu strzec.
Pierwsza, Wiary silna broń,
Wiary, w Polski trwały byt,
Że ją dźwignie Boża dłoń
I na sławy wzniesie szczyt!
Druga, w doli gorzkiej, złej,
Niech od zwątpień strzeże cię;
Zdrój pociechy płynie z niej,
A Nadzieją zowie się!
Trzecia, Miłość, której siew,
W serca rzucił niebios Pan,
Która karze własną krew,
Za ojczysty przelać łan!
Te są cnoty, o tym wiedz,
Któreś winien w sercu strzec!

W. Belza, *Cnoty kardynalne*, w: tegoż, *Katechizm polskiego dziecka*, wyd. Nortom, Wrocław 2014, s. 9.

Autor wiersza przytacza trzy cnoty teologalne (kardynalne): wiarę, nadzieję i miłość jako wiodące wartości w życiu młodego czytelnika. Wiersz powstał w czasie, gdy Polska pozostawała pod zaborami, dlatego też autor pragnął podnieść morale młodzieży i dzieci, wiążąc postawę młodych Polaków z mocną wiarą w Boga i Jego Opatrzność. Miłość do ojczyzny wiąże się z wiarą i nadzieją na jej rychłą wolność, a także odwagą poświęcenia się dla niej. Autor wskazuje, że młodzi powinni te wartości strzec w swych sercach, mimo trudności.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Drodzy młodzi, dziś musicie opierać się subtelnej a zarazem śmiertelnej pokusie, by wyłączyć Boga z życia albo sprowadzić wiarę do okazjonalnych i formalnych gestów. Kościół potrzebuje świadków gotowych pójść za Chrystusem aż po krzyż.

Ciężar egzystencji przesunął się z perspektywy takiej pewności: chodziło o poranek życia, który uwolnił chwilę od jej ciężaru; wysuszył łzy wieczoru siłą łaskawości, która trwa na zawsze. To jest właśnie to, co chce nam podarować wiara Wielkiej Nocy: patrzeć z wieczora ku porankowi, od części do całości, a tym samym być w drodze do radości odkupionych, jaka płynie z poranka owego trzeciego dnia, w którym najpierw pojawiła się nowina: Chrystus zmartwychwstał.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Patrzcie, nauczałem was praw i nakazów, jak mi rozkazał czynić Pan, Bóg mój, abyście je wypełniali w ziemi, do której idziecie, by objąć ją w posiadanie. Strzeżcie ich i wypełniajcie je, bo one są waszą mądrością i umiejętnością w oczach narodów, które usłyszawszy o tych prawach powiedzą: „Z pewnością ten wielki naród to lud mądry i rozumny”. Bo któryż naród

Jan Paweł II, *Tylko Chrystus ukazuje drogę do pełnego szczęścia. Przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży katolickiej z Federacji Rosyjskiej przed XX Światowym Dniem Młodzieży*, (26.07.2004), 2, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, dz. cyt.

J. Ratzinger, Benedykt XVI, *Szukajcie tego, co w górze*, dz. cyt., s. 70.

wielki ma bogów tak bliskich, jak Pan, Bóg nasz, ilekroć Go wzywamy? Któryż wielki naród ma prawa i nakazy tak sprawiedliwe, jak całe to Prawo, które Ja wam dziś daję? (Pwt 4,5-8).

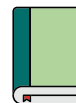
Por. KKK 39; 842-845;
2244; 2569.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

W ciągu historii, aż do naszych czasów, ludzie w rozmaity sposób wyrażali swoje poszukiwanie Boga przez wierzenia i akty religijne (modlitwy, ofiary, kulty, medytacje itd.). Mimo niejednoznaczności, jaką one mogą w sobie zawierać, te formy wyrazu są tak powszechne, że człowiek może być nazwany istotą religijną. On z jednego człowieka wyprowadził cały rodzaj ludzki, aby zamieszkiwał całą powierzchnię ziemi. Określił właściwe czasy i granice ich zamieszkania, aby szukali Boga, czy nie znajdą Go niejako po omacku. Bo w rzeczywistości jest On niedaleko od każdego z nas. Bo w Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy (KKK 28).

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Dajczer T., *Buddyzm w swej specyfice i odrębności wobec chrześcijaństwa*, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa 1993.

Glemp J., *Prymas Polski do młodzieży. Katechizm nie tylko dla bierzmowanych*, wyd. Bonum, Przybyszew 2006.

Jan Paweł II, Encyklika *Fides et ratio*, (14.09.1998), w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2005, s. 823-920.

Jan Paweł II, Encyklika *Ut unum sint*, (25.05.1995), w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2005, s. 753-822.

Jan Paweł II, *Tylko Chrystus ukazuje drogę do pełnego szczęścia*. Przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży katolickiej z Federacji Rosyjskiej przed XX Światowym Dniem Młodzieży, (26.07.2004), w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, oprac. A. Wieczorek, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2005, s. 216-219.

- Kasimow H., *Poszukiwanie was wyzwoli. Judaizm w dialogu z religiami świata*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.
- Kongregacja Nauki Wiary, Deklaracja *Dominus Iesus*, (6.08.2000), wyd. Pallottinum, Poznań 2006.
- Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, *Religijny wymiar wychowania w szkole katolickiej*, w: *Służyć wzrastaniu w prawdzie i miłości. Wybór dokumentów Kościoła na temat szkoły katolickiej i wychowania*, red. J. Poniewierski, wyd. AA, Kraków 2009, s. 431-476.
- Malherbe M., *Religie ludzkości*, tłum. M. Frankiewicz, wyd. Znak, Kraków 1999.
- Odasso G., *Biblia i religie*, tłum. S. Obirek, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Pięć wielkich religii świata. Hinduizm, buddyzm, islam, judaizm, chrześcijaństwo*, red. E. Brunner-Traut, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2005.
- Possenti V., *Religia i życie publiczne*, tłum. T. Żeleźnik, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2005.
- Ratzinger J., Benedykt XVI, *Szukajcie tego, co w górze*, tłum. M. Rodkiewicz, Wydawnictwo UJ, Kraków 2007.
- Rusecki M., *Istota i geneza religii*, Wydawnictwo Diecezjalne Sandomierz, Lublin–Sandomierz 1997.
- Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, (21.11.1964), w: tegoż, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 104-166.
- Stern M., *Co to jest judaizm? Odpowiedzi na najczęściej stawiane pytania*, tłum. M. Ruta, Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.